

til sidst foretage den endelige Afsyning af de færdige Brug sammen med Kommissionsformanden, og de derfor faar for hver enkelt Byggesag et Honorar af 60 Kr., saa vil ærede Medlemmer kunne forstaa, at hvis noget lignende skal overføres paa de Brug, der oprettes efter Loven af 1917, saaledes som den vil blive ændret, saa vil det, selv om det ikke forøger Omkostningerne ved selve Byggeforetagendet — og det behøver det jo ikke at gøre, det skal jeg villigt indrømme —, i meget høj Grad forøge Administrationsomkostningerne ved denne Lov, og de kan saa sandt være store nok i Forvejen.

Naar jeg gør Indvendinger mod dette Forslag, er det ud fra den Erfaring, jeg har vundet. Det ærede Medlem Hr. Niels Frederiksen ved jo, at der i Fjor afholdtes et Fællesmøde mellem Jordlovsudvalgets Medlemmer og samtlige Kommissionsformænd og samtlige medvirkende Arkitekter i Jordlovsudvalgets Lokaler, hvor jeg rejste det Spørgsmaal, om der dog ikke var Mulighed for, at man, for at bevare de menige Kommissionsmedlemmers Interesse og Forstaaelse af hele denne Virksomhed, saa vidt angaar de Brug, der etableres efter Loven af 4. Oktober 1919, kunde give ogsaa de to menige Medlemmer Tilladelse til at deltage i den endelige Afsyning af Brugene, naar Bygningerne er færdige og Besætningen sat ind, sammen med Arkitekten og Formanden, og jeg begrundede denne Hensættelse overfor det ærede Medlem som Formand for Jordlovsudvalget med at henvise til, at naar de treaarlige Eftersyn af de stedlige Kommissioner, som ogsaa disse Huse skal være undergaaet, blev foretaget paa den Maade, som vi har gjort det i Odense Amtsraadsreds, og som det ogsaa er gjort andre Steder, saa er jeg overbevist om, at det vil være billigst for Administrationen, nemlig saaledes, at vi deler Brugene mellem os og det nærmestboende Medlem alene foretager det nødvendige Eftersyn. I saa Fald er det naturligtvis vanskeligt for de Kommissionsmedlemmer, der ikke har set disse Brug, da de stod færdige til at tages i Brug og Besætningen var sat ind o. s. v., ikke set Jordens Beskaffenhed og Kulturtilstand, virkelig at skønne over det. Men hvis man nu skal forøge Administrationsomkostningerne saa stærkt, som man gør, hvis man tildeler Arkitekterne den samme Opgave ved denne Lovs Administration, saa er jeg bange for, at det vil gaa paa samme Maade, som det gik med mit Spørgsmaal i Fjor: det blev tilbagevist af

det ærede Medlem som Formand for Statens Jordlovsudvalg med den Begrundelse, at det var for dyrt.

Jeg tror, at de praktiske Mænds nøje Kendskab til disse Brug ogsaa i Fremtiden har større Værdi end Arkitekternes Medvirken ved Bygningernes Opførelse, og de Betragtninger, det ærede Medlem for et Øjeblik siden fremførte, har aldeles ikke overbevist mig. Det ærede Medlem peger hen paa de gamle Statshuse og siger: Se, hvor daarlige de er, hvor brøstfældige Bygningerne er efter 20 Aars Forløb. Men hvad var det for Summer, vi arbejdede med den Gang, i Foraaret 1903? Vi arbejdede indenfor en Ramme af 4 000 Kr. for Jord, Bygninger og Besætning. Det har vi efterhaanden arbejdet op til den Højde, den nu er naaet, men enhver vil forstaa, at naar det hele skulde holdes indenfor en Ramme af 4 000 Kr. og i de følgende Aar af 6 000—8 000 Kr., var det fuldkommen udelukket, at der kunde opføres tilnærmelsesvis saa solide og gode Bygninger, som der nu opføres efter Loven af 4. Oktober 1919 og den gamle Husmandslov.

Jeg har anstillet den ganske naturlige Betragtning, at hvis man skal vælge mellem disse to Ting, og hvis vi ikke har Offervillie til fra Statens Side at lade Administrationen koste det, den maa koste, saa foretrækker jeg langt, at vi bevarer Samarbejdet i Kommissionen med de Mænd ude fra det praktiske Liv, som er udpeget af den paagældende Befolkning til sammen med den af Landbrugsministeren udpegede Formand at følge dette Arbejde og yde deres Bistand i videste Omfang overfor de paagældende Parcellister. Jeg skal ikke gøre Indvendinger imod, at man stiller det frit for Kommissionen og for de paagældende Parcellister indenfor de forskellige Amtsraadsredse at anvende Arkitekter, men hvis man vil gøre det paa den Maade, at Resultatet bliver, som det blev efter Loven af 1919, vil jeg i alt Fald melde mig som en bestemt Modstander deraf og sige: Vi maa hellere undvære Arkitekter og gaa ud fra, at Kommissionerne igennem deres Samarbejde med Arkitekter om Tilrettelæggelse af Planer og Opførelse af Bygninger efter Loven af 4. Oktober 1919 faar saa megen Erfaring og Forstaaelse af, hvilke Bygninger der skal være, hvordan de skal se ud, og hvorledes de skal indrettes, at de er i Stand til at gøre disse Erfaringer frugtbringende for dem, der bygger efter Husmandsloven af 1917, som den nu bliver ændret.

Jeg har gerne villet sige dette her saa